

Billingsbygden

Nr 3 2020 (nätupplaga)

Sommarblomma.
Foto: Monika Moberg Kilefors

Inställt sommaren 2020!

Corona sätter käppar i hembygdshjulen!
Årsmötet i Skövde Hembygdsrets är framflyttat!
Men vi får hoppas att föreningslivet kommer igång så smått till hösten!
OBS! Kolla läget på våra hemsidor och på Facebook (se sidan 2)

Har du något att berätta? Hör av dig!

Hälsningar Monika Moberg Kilefors – monika.moberg@blackhornet.me
070 6425670, Norra Bergvägen 16B, 541 32 Skövde www.blackhornet.me

Skövde Släktforskarförening samt flera av hembygdsföreningarna i Skövde kommun samarbetar med

Hemsidor

OBS! Klicka på länken så kommer du direkt till resp hemsida.

- Västergötlands Hembygdsförbund
  - <http://www.hembygd.se/vastergotland/> –
  - Skövde Hembygdsförenings hemsida
    - <http://www.hembygd.se/skovde/>
  - Sventorp-Forsby hembygdsförening
    - <http://www.hembygd.se/sventorp-forsby-hembygdsforening/>
  - Norra Billings hembygdsförening
    - <http://www.hembygd.se/norra-billing/>
- Skultorps – <http://www.skultorpshembygdsforening.se/>
- Häggums hembygdsförening
  - <http://hembygd.haggum.nu/>
- Varola – www.varola.se
- Vallby-Sörgården: <https://www.hembygd.se/vallby>
- Wäring-Locketorp:
  - <https://www.hembygd.se/w-ring-locketorps-hembygdsf-rening>
- Binnebergs tingshus: <http://www.binneberg.se/>
- Värsås hembygdsförening:
  - <http://www.varsashembygdsforening.se/>
- Skövde släktforskarförenings hemsida: <http://www.skovdesff.com/>
- Studieförbundet Vuxenskolan, Skövde.
  - <http://www.sv.se/avdelningar/sv-skaraborg/din-kommun/skovde/>
- Skövde Stadsmuseum
  - <http://www.skovde.se/kultur-fritid/kultur/stadsmuseet/>
- Bläckhornet, Monika Moberg Kilefors
  - www.blackhornet.me
- Tidanbygdens Hembygdsförening, Se *Tidanbygden* på facebook
- Hagelbergs hembygdsförening finns med på
- Bygdegårdarnas riksförbunds hemsida.

BILLINGSBYGDEN Årgång 46 2020

BILLINGSBYGDEN 2020

UTGIVEN AV
SKÖVDE HEMBYGDSKRETS

Årsskriften Billingsbygden 2020 finns i lager sedan i början av mars. Boken säljs via hembygdsföreningarna.

Tyvärr har inte alla föreningar hämtat böcker.

Om du har svårt att få tag i boken, kontakta under-tecknad antingen via monika.moberg@blackhornet.me eller tfn 0706-42 56 70.

För medlemmar i Skövde Hembygdsförening ingår den i medlemsavgiften och den har sänts ut.

Omslaget: Fotot på omslaget är en bild på en ring som hittades i Forsby 1848. Artikeln är författad av Bo Carlsson, Forsby. Foto: Ulf Bruxe, Statens historiska museum, CC BY. Ringen finns nu i Guldrummet.

Baksidan: Vulcans Musikkår, Tidaholm, vid ett framträdande i Helensparken, juni 2019. Foto: Monika Moberg Kilefors.

Ur innehållet:

Återigen har ett år gått till ända. Och Billingsbygden kommer med ytterligare en årgång, nr 46 i ordningen. Det började redan 1973-74.

År 1848 hände något stort i Forsby, en guldring hittades vid plöjning av en åker. Om detta berättar Bo Carlsson. Ringen finns nu i guldrummet på Historiska museet i Stockholm.

Rasken var en olycksalig man som fastnade i en brunn i Horsås samma år som ringen hittades i Forsby, 1848. Pelle Räf har forskat om detta och skrivit en artikel.

Gunilla Nilsson i Väring har talat med tre kvinnor i Väring som har mycket att minnas från gångna tider. Sofia Jacobsson berättar om sin släkting Svea, 91 år i Bankälla. Astrid Assarsson minns hur det var i Vassklämman. Gunilla Nilsson har intervjuat Birgit Johans-

son, som under många år varit ledare och organisatör för att luciatraditionerna i Väring-Locketorp har kunnat hållas igång.

Norra Billings Hembygdsförening har firat femtioårsjubileum. Björkandersgården är föreningens hembygdsgränd och har en stor betydelse för folket i bygden.

Barbro Magnusson fortsätter sin berättelse om barndomen i Skövde i början av 1900-talet. En stor del av hennes barndoms somrar levdes vid Simsjön. Hon påstår bland annat att Simsjön sades vara hålet efter en slocknad vulkan. Spännande!

Karl Frithiofson skulle ha fyllt 100 år 2019, om han levat. Tony Högsta har skrivit en intressant artikel om vår före detta landshövding. F Colling i Hjo var en känd redaktör under 1920-talet som gav ut månadshäften, vari beskrivs socknar och områden i gamla Skaraborg.

Värsås är en av dessa socknar som fick stor uppmärksamhet 1920.

Trevlig läsning!

Billingsbygden 2021?

Coronan ställer till det. Billingsbygden 2020 har inte sålts som förut. Som det ser ut för tillfället så är det ingen mening att ge ut någon bok år 2021. 2022 är det Släktforskar dagar i Skövde (om coronapandemin har släppt) så då borde det gå att sälja boken även utanför hembygdsföreningarna. I Skövde Hembygdsförenings medlemsavgift ingår boken, men det får lösas tillfälligt genom ett eget häfte 2021.

Monika Moberg Kilefors

VÄSTGÖTA BYGDEN

Tidskrift för hembygdsarbete, natur- och kulturminnesvård utgiven av Västergötlands Hembygdsförbund

Nr 3

Årgång 75

2020

Jordgubbstårta smakar sommar. Under många somrar sedan 1985 har Bjurbäcks Hembygdsförening serverat jordgubbstårter i Bönareds hembygdsgård, men i år är serveringen inställd på grund av coronaviruset. Men det hindrar inte att vi var och en skapar våra egna jordgubbstårter. Foto: Kurt Gustafsson, Mullsjö.

Lena är förbundets nya ordförande, sid 5
Bönareds hembygdsgård, sid 7
Hajstorp, ett besöksmål i coronatid, sid 10
Tankar från bôgda, sid 12
Nationaldagsgeneralen K-G i Skultorp, sid 16

Västgötabygden nr 4 2020 utkommer
i slutet av augusti. Sex nummer per år.

32 sidor med hembygdsreferat från hela
Västergötland.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Monika Moberg Kilefors

Prenumerera på Västgötabygden!

Det kostar 150 kr att få hem sex nummer
av tidningen under ett år. Vid samtidig
beställning av 10 prenumerationer (beställ
t ex till hela styrelsen) är priset 130 kr per
prenumeration.

Anmäl till vår kanslist

Eva Mann, 0512-105 50.

Badhusgatan 13, Box 15, 534 21 Vara.

E-post: vasterg.hembygdsf@telia.com

Evas kontorstid torsdagar 9–15.

Annorlunda stämman

Utdrag ur Västgötabygden nr 3 2020

Västergötlands Hembygdsförbund

Corona-året 2020 är ingenting sig likt. Stämman som brukar hållas mitt i den vackraste lövsprickningstiden ersattes på grund av smittfaran med en digital årsstämma på kvällstid onsdagen den 3 juni. Teknisk medhjälpare var Studieförbundet Vuxenskolan.

Ordförande för stämman var Karl-Olof Holmström och sekreterare Ingrid Öhlund. Årsmöteshandlingar hade i förväg sänts ut via e-post till anmälda ombud, som kunde ansluta sig via dator och telefon. Antalet noterade ombud var 57. Deltagarna kunde begära ordet via datorns chattruta eller genom att säga sitt namn.

Ordföranden Sven-Åke Mökander presenterade verksamhetsberättelsen. Verksamhetsåret 2019–2020 har präglats av projektet **Hembygden i Landskapet**, där 34 hembygdsföreningar under en treårsperiod 2020–2022 skall beskriva landskapets utveckling under de senaste 150 åren, ge en nutidspresentation och ge en framtidsbild i samarbete med en lokal skola. Verksamheten bedrivs tillsammans med Västra Götalandsregionen, som ser hembygdsrörelsen som en viktig samarbetspartner. En strävan är att få in de yngre i hembygdsrörelsen. Vid familjemedlemskap slipper barn och ungdomar betala avgifter till riks- eller distriktsförbund.

Peter Backenfall är nyvald ordinarie ledamot i VHF:s styrelse. Fotot från förra årets årsstämma. Foto: Monika Moberg Kilefors

Välkommen Lena som ordförande! Lena från Södra Härene har tidigare bl a varit kassör i förbundet. Lena presenterar sig i nästa nr av Västgötabygden. Fotot från förra årets årsstämma. Foto: Monika Moberg Kilefors

Verksamhet

Västergötlands Hembygdsförbund har 228 lokala hembygdsföreningar. Enligt en enkät hade föreningarna år 2019 vid sina arrangemang över 317 000 besökare. Under året lade medlemmar i rörelsen ner 322 772 ideella arbetstimmar.

Styrelsen har haft sju sammanträden och en utvecklingsgrupp lägger förslag till styrelsen men tar inga beslut. Arbetet med att bilda hembygds-kretsar har burit frukt, och det finns nu 22 sådana kretsar i Västergötland.

Förbundet ger ut tidningen Västgötabygden med sex nummer per år, som är hembygdsrörelsens röst i Västergötland. Den startade 1946. Förbundet har en hemsida och ger ut Nyhetsbrev. Fyra kurser i arkivkunskap har hållits, tre kurser om hemsidor samt kurser om trädgård, föremålsvård och Textil nära livet.

Årets Hembygdsförening blev Götene Fornminnes- och Hembygdsförening, vars årsskrift också utsågs till årets bästa. Tengelandsstipendiet gick till Johnny Hagberg.

Många nya kretsar har startat i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. VHF samarbetar med många organisationer, främst Sveriges Hembygdsförbund med dess tre fokusområden, demokrati, barn och ungdom samt kulturmiljöplaner. Ett samverkansforum är HembygdVäst samt det under året bildade Kulturarv Väst, KAV. Prisma VG har bland annat en databas och NAV lyfter fram industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst.

Året 2019 ger ett ekonomiskt överskott på 35 584 kronor. Intäkterna kommer från medlemsavgifter, prenumerationer och bidrag från regionen. Utgifter för tele och post kan hållas nere med mer kommunikation via e-post och hemsida. Detta förutsätter god kommunikation även i de lokala hembygdsföreningarna.

Val av funktionärer

Till ny ordförande efter avgående Sven-Åke Mökander valdes Lena Gustafsson, Vårgårda. Till ordinarie styrelseledamöter på två år omvaldes Stig-Åke Andersson, Vänersborg, Lars-Erik Kullenwall, Falköping, Torwald Åberg, Lidköping och Ola Wirtberg, Lerdala samt nyvaldes Peter Backenfall, Herrljunga. Suppleanter på ett år blev Rolf Larsson, Saleby, Björn Andersson, Väring, Ulla Henningsson, Fredsberg, Barbro Svensson, Långared och Evy Andreasson, Mjögåck.

Tage Brolin, Främmestad, mångårig, uppskattad styrelseledamot i förbundet, avgick vid årets stämma, men han är fortfarande aktiv inom hembygdsrörelsen. Fotot från förra årets årsstämma.

Till revisorer valdes Marianne Svensson, Alingsås, och Allan Andersson, Vårgårda. Revisorssuppleanter är Hans Algotsson, Örslösa, och Birgit Olsson, Hyssna.

Förbundsstyrelsen planerar att ha en stämma i höst med avtackningar och utdelningar av utmärkelser. Verksamhetsplanen för 2020–2021 betonar samverkansnyttan mellan medlemsföreningar och mellan människor i och utanför hembygdsrörelsen.

Ann-Britt Boman

**"Betala självrisk
på 9 400 kronor?"**

**Nej, tack! Vi har
en självriskcheck"**

Vill ni också ha ett ess i rockärmen?
Gå kostnadsfria webbutbildningen Säker
föreningsgård och lär er förebygga skador.
Få självriskcheck värde 9 400 kr.

**Anmäl er idag >>
sakerforeningsgard.se**

0200-22 00 55 | forsakring@hembygdsforbundet.se
facebook.com/hembygdsforsakringen | hembygd.se

UTSTÄLLNING – REAL STREET ART

En utställning av konstnärliga
brunnslock på
Skövde Kulturfabrik

Många brunnslock har unika och konstnärligt intressanta uttryck. Konstnären Rolf Olsson, Tidaholm, har under flera år roat sig med att studera brunnslock i olika städer och det har visat sig vara en spännande upptäcktsresa. Eftersom detta verkligen är konst hämtat från gatan heter projektet Real Street Art.

Rolf Olsson har arbetat med en dokumentation av unika brunnslock i Skaraborg. Den konstnärliga idén är att synliggöra och upphöja konst som redan finns i vår vardag, men som kanske inte alla ser eller uppfattar som konst. Det finns en stark symbolverkan i att ta brunnslock som ligger på gatan, där vi kör, går, spottar och fimpar, samt lyfta fram dessa så de synliggörs som konst igen.

Han använder den grafiska tekniken högtryck för att avbilda brunnslocken. Processen är att brunnslocket rengörs, infärgas, färgen trycks över till ett papper som slutligen efterbearbetas till ett färdigt tryck. Tryckplattan är brunnslocket.

Praktisk information

Utställningen visas i Askebergasalen på Stadsmuseet, Skövde Kulturfabrik mellan den 12/6 - 21/8 2020.

Fri parkering finns i anslutning till lokalen och lokalen är tillgänglighetanpassad med ramp, toaletter och öppna ytor. På vår hemsida finns mer information som kan vara bra att veta inför ditt besök: kulturiskovde.se/skovdekulturfabrik

Fri entré

Museets öppettider

Måndag – fredag 12.00–16.00

Lördag och söndag stängt

Sagolandet Skaraborg En utställning om folktroväsen baserad på barnböckerna om Kira och Luppe!

För länge sedan var människorna säkra på att sagoväsen som tomtar och troll var verkliga. Tänk om det stämmer? Tänk om det fortfarande finns sagoväsen helt nära, utan att de flesta av oss märker det?

I utställningen Sagolandet Skaraborg möter du trollforskaren Lovis, vampyren Kira och hamnskiftaren Luppe, samt ett elakt bergatroll, som klätt ut sig till cirkusdirektör. Trollet har stulit en viktig bok om sagoväsen från Lovis, ett bestiarium.

Vad ska han med den boken till?

Följ med Kira och Luppe på en resa bland tomtar, vättar, skogsrån, jättar, älvor och andra övernaturliga väsen i folktrons och sagornas Skaraborg!

Utställningen Sagolandet Skaraborg bygger på barnboksserien Kiras och Luppes Bestiarium (KLUB), som är ett delprojekt inom Kulturarv och spelteknologi i Skaraborg (KASTiS). I KLUB studeras hur den moderna barnboken med stöd av spelteknologi kan användas för att skapa nya berättelser som knyter samman kulturarvsmiljöer med lokala sägner och sagoväsen.

Visas 29/6 – 21/8

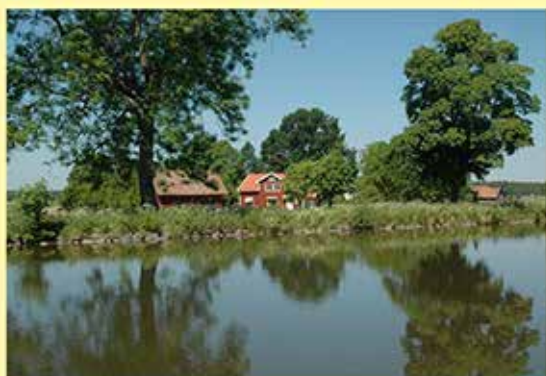
Stadsmuseet, Skövde kulturfabrik

Tidsbilder

TIDSBILDER

Ett urval minnesbilder under mer än ett sekel

Monika Moberg Kilefors, Skövde, 2020

Tidsbilder – Ett urval minnesbilder under mer än ett sekel

Författare och utgivare från eget förlag: Monika Moberg Kilefors, Skövde.

Tel: 070 64 25 670

E-post: monika.moberg@blackhornet.me

www.blackhornet.me

Tryck: Åtta.45 Infomedia, Alingsås 2020.

ISBN: 978-91-519-1532-6

Pris: 60 kr plus porto 44 kr

Kontakta Monika 0706 42 56 70

Korta minnesbilder under mer än ett sekel

Monika Moberg Kilefors, Skövde, 2020

Något ur innehållet:

Ester, ett kvinnoöde i slutet av 1800-talet
Bröggning av drecka och skolmat på 1890-talet
Bröderna drog till *amerikat*
Släkträff på Lyckegatan i Skövde
Vivan i Sventorps skola
Mormors risgrynsgröt, den minns jag, sa Ingrid
Vivan, skolan, Alins dragspel
Östergården i Sventorp
En sagolik skola, jubileum 2017
Vi drack vårt kaffe på toaletten
Hem, ljuva hem och pöls
Bataljen om kärnkraften
Från Forsvik till Skövde
Cejn kopplat till ålderdomshemmet
Utan affären dör bygden
Tankar från hembygden
Kvinnor kan i Sventorp-Forsby
Hem och Skola
Bokservice på hjul 1997
När Gud ska sy
Ljuvliga toner, sångare och musiker
Kantor Erik Andersson slutar sin tjänst
Forsby sommarkyrka
Känt folk
Pennans ord har flödat i fyrtio år

Många bilder, mest Monikas men även andras.